

Εκκλησία και ηχορύπανση - Τα «400 σήμαντρα και οι 62 καμπάνες» υπεράνω νόμου

Είναι Κυριακή πρωί. Μεγάλος αριθμός πολιτών που εργάζεται όλη την προηγούμενη εβδομάδα, περιμένει αυτή την ημέρα για να κοιμηθεί λίγες ώρες παραπάνω, χωρίς το άγχος του «σπαστικού» ξυπνητηριού που τους «αγριεύει» από τα ξημερώματα. Αμ δε όμως... Λογαριάζουν χωρίς τον ξενοδόχο. Η Κυριακή είναι η κατεξοχήν ημέρα της Εκκλησίας και την θέση του ξυπνητηριού παίρνει ο εκκωφαντικός ήχος της καμπάνας, της παρακείμενης εκκλησίας. Γιατί δεν υπάρχει περίπτωση να μην έχει κάπου εκεί κοντά του ο καθένας μια εκκλησία. Είναι όπως και τα φαρμακεία: Ένα σε κάθε γωνία.

Ο χτύπος της καμπάνας, «υπενθυμίζει» στο «ποίμνιο» πως είναι ημέρα εκκλησιασμού. Μια πρακτική, αντίστοιχη εκείνης των μουεζινηδων που καλούν απ' τα μεγάφωνα τους πιστούς του Αλλάχ να προσέλθουν στο τζαμί. Τί κι αν ο άλλος δεν είναι θρησκευόμενος, ή ανήκει σε άλλο θρησκευτικό δόγμα; Τί κι αν δεν πιστεύει και δεν επιθυμεί να εκκλησιάζεται; Οφείλει να «λάβει γνώση», ότι από τις 6-7 το πρωί η εκκλησία «είναι ανοιχτά και μας περιμένει». Οφείλει να θυσιάσει τον ύπνο του και την ξεκούρασή του «για του Χριστού την πίστη την αγία».

Η Εκκλησία, μπρος στην τεχνολογική εξέλιξη που συντελείται στις μέρες μας, δεν θα μπορούσε να μείνει αμέτοχη. Έτσι, τα «πατροπαράδοτα» καμπαναριά (που οι ανατολικοί αντέγραψαν απ' τους δυτικούς, τον 6ο αιώνα), δίνουν σταδιακά την θέση τους σε πιο εξελιγμένες μορφές «αφύπνισης»: Τα ηλεκτρονικά καμπαναριά, τα οποία χειρίζονται οι ιερείς, ως άλλοι DJ, μέσω ενός πίνακα ελέγχου (κονσόλας), που υπάρχει εντός του ναού. Ο ιερέας μπορεί να προγραμματίσει πλέον το άκουσμα της καμπάνας, την διάρκεια, καθώς και να κάνει χρονοδιάγραμμα αναπαραγωγής χτυπήματος «καμπάνας» (όλα αυτά, χωρίς να «κουράζεται», όπως με τον παραδοσιακό τρόπο). Έτσι, το άκουσμα της «παραδοσιακής» καμπάνας, που σε κάποιες περιπτώσεις θα μπορούσε να χαρακτηριστεί έως και υποφερτό, έχει αντικατασταθεί με ηχητικές εγκαταστάσεις, που παίζουν στη διαπασών «μελωδικούς» ήχους καμπάνας, ενώ ταυτόχρονα το περίοικο ποίμνιο είναι υποχρεωμένο να ακούει μέσω των μεγαφώνων, τις ψαλμωδίες των ενίοτε παράφωνων ψαλτών.

Σε παλαιότερες εποχές, το μόνο θετικό που θα μπορούσε να αναγνωρίσει κάποιος στην ύπαρξη και λειτουργία των καμπανών, είναι η χρήση τους ως ένα είδους συναγερμού, που ειδοποιούσε τους περίοικους για κάποιο συμβάν (π.χ. πυρκαγιά). Σήμερα αυτή η χρήση, μάλλον περιττεύει, όπως περιττεύει και η «μόδα» του ηλεκτρονικού ρολογιού που έχουν αρκετές εκκλησίες για να υπενθυμίζουν την ώρα, με ωριαία εκκωφαντικά χτυπήματα, λες κι ο κόσμος δεν έχει ρολόγια πάνω του για να βλέπει την ώρα.

Είναι αρκετοί αυτοί, που αν και αναγνωρίζουν εμμέσως το ενοχλητικό της υποθέσεως, σπεύδουν να δώσουν ωστόσο κι ένα ελαφρυντικό στην Εκκλησία, με την δικαιολογία πως οι καμπάνες δεν χτυπούν σε ώρες κοινής ησυχίας. Η δικαιολογία αυτή δεν στέκει, καθώς εδώ δεν έχουμε να κάνουμε, απλά με ώρες κοινής ησυχίας, αλλά με ηχορύπανση, που, τυπικά τουλάχιστον, τιμωρείται απ' τον νόμο. Λέμε τυπικά, γιατί στην πράξη, ελάχιστες φορές έχει ενεργοποιηθεί ο νόμος για την ηχορύπανση, όταν αυτό το αδίκημα συντελείται από την Εκκλησία. Ένα άλλο -φαιδρό- αντεπιχείρημα, είναι πως οι καμπάνες δεν ηχορυπαίνουν περισσότερο από τα διάφορα κλαμπς που παίζουν διαπασών μουσική και σε ώρες κοινής ησυχίας. Το «επιχείρημα» αυτό είναι φαιδρό, αφ' ενός γιατί δεν έχουμε όλοι κι από ένα τέτοιο κλαμπ στη γειτονιά μας (ενώ εκκλησία, κατά 99%, έχουμε) κι αφ' ετέρου η ύπαρξη της παρανομίας αυτών των κλαμπς, δεν σημαίνει ότι νομιμοποιεί αυτήν της Εκκλησίας.

Πως ορίζεται όμως η ηχορύπανση; Σύμφωνα με τον νόμο, οποιοσδήποτε ήχος ή θόρυβος υπερβαίνει τα 50 db (ντεσιμπέλ), θεωρείται ηχορύπανση. Για να γίνει κατανοητό το μέγεθος των επιπέδων θορύβου, μια κανονική σε ένταση ομιλία κινείται στο όριο των 50 db, το χτύπημα του τηλεφώνου στα 70-80 db, ένας αεροσυμπιεστής (κομπρεσέρ) στα 90-100 db, η διαπασών μουσική των κλαμπς στα 100-110 db και η απογείωση ενός αεροπλάνου πάνω από 140 db. Διάφορες μετρήσεις που έχουν γίνει σε καμπαναριά (ηλεκτρονικά και μη), αναφέρουν κατά μέσον όρο τιμές 80-100 db.

Με άλλα λόγια, δεν διαφέρει σε ένταση ο ήχος που παράγεται από το χτύπημα της καμπάνας, από τον θόρυβο ενός αεροσυμπιεστή που χαλάει τον κόσμο έξω απ' το σπίτι μας. Αν και στην περίπτωση του αεροσυμπιεστή μπορεί να επιδειχθεί μια σχετική ανοχή, λόγω του πρόσκαιρου του πράγματος, είναι ευνόητο πως δεν γίνεται να μιλάμε για την ίδια ανοχή στην περίπτωση της καμπάνας που ηχεί σε τακτά χρονικά διαστήματα και δίχως εν τέλει ωφέλιμο και δημιουργικό σκοπό (όπως στην περίπτωση του αεροσυμπιεστή). Και για να γίνει πιο κατανοητό, οι

καμπάνες των εκκλησιών, δεν εξαιρούνται του νόμου.

Παρ' ότι πολλοί ενοχλούνται απ' την ηχητική αυθαιρεσία της Εκκλησίας, ελάχιστοι ενοχλούμενοι καταφεύγουν στην δικαιοσύνη, αφ' ενός γιατί θα μετατραπούν σε δακτυλοδεικτούμενους, ως «αντίχριστοι» και «άθεοι» από τους «θρήσκους» συμπολίτες τους (φαινόμενο όχι σπάνιο, ειδικά σε μικρές κοινωνίες), αφ' ετέρου γιατί το φαινόμενο αυτό (της «ιερής» ηχορύπανσης), αντιμετωπίζεται κι από την ίδια την δικαιοσύνη, ως ένα στοιχείο πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς, που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με ανοχή. Χαρακτηριστική της αντίληψης αυτής, είναι μια απόφαση που εκδόθηκε στην Κρήτη, προ λίγων ετών, που υποστήριζε πως λόγω του νοήματος και της σπουδαιότητας της κωδωνοκρουσίας για το σύνολο των πιστών, *«... δικαιολογείται η αυξημένη υποχρέωση των αιτούντων για ανοχή ενοχλήσεων (ακόμα και αν υπήρχαν τέτοιες) που προέρχονται από τον ήχο των καμπανών που λειτουργούν με το σύστημα της ηλεκτρικής κωδωνοκρουσίας...»*.

Η ελληνική πολιτεία, που δεν δίστασε να ρίξει «καμπάνα» σε σχολείο για ηχορύπανση, δείχνει να κωφεύει ακόμη και σε εκκλήσεις του Συνήγορου του Πολίτη να ελέγξει τις εκάστοτε καταγγελίες που γίνονται για την ηχορύπανση που προκαλούν οι καμπάνες των εκκλησιών· έρμαιο του πολιτικού κόστους ή/και της θεοκρατικής αντίληψης, που διακατέχει τον ελληνικό πολιτικό και δικαστικό βίο. Το ερώτημα είναι ως πότε;...

Ενδιαφέροντες σύνδεσμοι:

1. Συνήγορος του Πολίτη (υποθέσεις καταγγελιών [pdf]).
2. Αυτοψία ηχορύπανσης σε χώρους εκκλησίας (1 και 2).
3. Ποινή φυλάκισης σε ιερέα για θόρυβο καμπάνας.
4. Πρόστιμο σε εκκλησία για ηχορύπανση.
5. Ερώτηση σχετικά με την ηχορύπανση από τις καμπάνες εκκλησίας.